

การบริหารจัดการกองทุนจิตอาสาพระราชัฐของจังหวัด นนทบุรีในการดูแลผู้เปราะบางทางสังคม

ดร.บุญสม เกษะประดิษฐ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของกองทุนจิตอาสาพระราชัฐในการดูแลผู้เปราะบางทางสังคม ในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ตามแนวคิดของปีเตอร์ เซงเก้ (Peter Senge) ในแนวทางการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยวินัยหรือการฝึกฝน 5 ประการที่เรียกว่า The Fifth Discipline ซึ่งได้แก่ 1.การเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) 2.การมีแบบแผนความคิด (Mental Models) 3.การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) 4.การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และ 5.การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) ในการจัดการความรู้ของกองทุน ฯ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ในการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้เปราะบางทางสังคมในจังหวัดนนทบุรี เป็นความรู้ที่มาจากสองแหล่งคือความรู้ที่เกิดขึ้นในตัวจิตอาสาผู้ดำเนินการช่วยเหลือผู้เปราะบางทางสังคม ในขณะที่เดียวกันกระบวนการจัดการความรู้ได้ถูกนำมาใช้ และสร้างความรู้ให้กับผู้เปราะบางทางสังคมให้เกิดวิธีคิด แนวทางการลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น อันเป็นการช่วยเหลือระยะยาว ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือ คณะกรรมการบริหารกองทุนได้จัดเตรียมความรู้ความสามารถพัฒนาภาวะผู้นำที่ดี สามารถจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเข้าถึงง่าย เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน มีการพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการบริหารจัดการด้านการเงิน และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงาน มีการวางแผนและจัดทำเป็นขั้นตอน และสามารถสร้างกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือดูแลผู้เปราะบางทางสังคมให้มีความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, กองทุนจิตอาสาพระราชัฐ, ผู้เปราะบางทางสังคม

¹ รองผู้อำนวยการสำนักวิจัยและอาจารย์ประจำ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ

Abstract

The objective of this research is to study the knowledge management of the Civil Service Volunteer Fund in caring for the vulnerable in Nonthaburi by using qualitative research according to Peter Senge in the way of creating a learning organization with discipline or practices, so-called the Five Disciplines, which are, namely: 1. Personal Mastery; 2. Mental Models; 3. Shared Vision; 4. Team Learning; and, 5. Systems Thinking, for the knowledge for fund management. The study results found that knowledge management in support of helping the vulnerable in Nonthaburi Province came from two sources, i.e., the knowledge that arises the volunteers who help the socially vulnerable, and the knowledge management process which has been implemented and created the knowledge for the social vulnerable in thinking the guidelines to reduce the risk that would occur, which is a long-term aid. The result is the Fund Management Committee has provided knowledge and capabilities to develop good leadership that can manage information systematically, easy to access, enabling the members the opportunity to participate in fund management. There is development of sharing and learning together in financial management and the use of information technology to support the operations that enable planning and stepwise preparation and to create activities to help care for the vulnerable to have better happiness and well-being.

Keywords: Knowledge Management, Civil Government Volunteer Fund, Social Vulnerability.

บทนำ

สภาพสังคมเน้นการอยู่แบบตัวใครตัวมัน ผู้คนสนใจทุกข์สุขของกันน้อยลง การพัฒนาที่สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อวิถีความเป็นอยู่ของชาวชุมชนและส่งผลกระทบต่อชุมชนการหายไปของจิตสำนึกชุมชน เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ส่งผลทำให้สังคมมีความเปราะบาง ผสมรวมกับปัจจัยหลักก็คือการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่แบ่งแยกสังคมออกเป็นสังคมทวิลักษณ์ (dualism) ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างคนรวย คนจน เกิดสังคมที่เหนือกว่า ด้อยกว่า เช่นสังคมในเมือง และสังคมในชนบท ซึ่งความแตกต่างนี้มีมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และความแตกต่างนี้มีแนวโน้มว่าช่องว่างของสังคม 2 กลุ่มนี้มีมากขึ้นโดยที่สังคมที่เหนือกว่าไม่ได้มีส่วนช่วยเหลือหรือมีส่วนน้อยมากในการพัฒนาสังคมที่ด้อยกว่า

สถานการณ์ปัญหา และความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลได้วางแผนไว้เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศระยะยาว พร้อมกับการปฏิรูปและพัฒนาระบบและกลไกการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อการขับเคลื่อนประเทศ ซึ่งยุทธศาสตร์ “ประชารัฐ” เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญที่รัฐบาลได้นำมาใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ โดยเน้นการสร้างความมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ให้เข้ามาช่วยเดินหน้าพัฒนาปฏิรูปประเทศ รวมถึงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การยกระดับคุณภาพชีวิตคนไทยที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การเกิดขึ้นของแนวคิด “ประชารัฐ” จึงเป็นความหมายของแนวทางในการสามัคคีรวมพลังของผู้คนในสังคมไทยโดยไม่แยกฝักแยกฝ่ายและไม่กันใครออกไป (Inclusive) โดยเป็นสำนึกและหน้าที่ที่พี่น้องคนไทยทุกคนจะต้องร่วมมือกันในการปกป้องแผ่นดินแม่จากภัยอันตรายทั้งปวง และร่วมกันพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ามั่นคงและยั่งยืน โดยร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ “ประชารัฐ” จึงหมายถึง การรวมเอาพลังทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะอยู่ในภาคประชาชน ภาคธุรกิจ หรือภาครัฐมาใช้ โดยมองบนพื้นฐานว่า “คนไทยทุกคน ก็คือ ประชาชนของชาติ” ซึ่งถือเป็นพลังอำนาจที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาในการ

เปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูป และการพัฒนาขับเคลื่อนประเทศในทุกด้านอย่างยั่งยืน และมีจุดยืนร่วมกันคือ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในรัฐ สิ่งที่สำคัญของยุทธศาสตร์ “ประชารัฐ” คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคน เนื่องจากการแก้ปัญหาการปฏิรูป และการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน จะสำเร็จหรือเห็นผลเป็นรูปธรรมไม่ได้เลย หากขาดซึ่งความร่วมมือร่วมใจและการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ และรัฐบาล ดังนั้นเครือข่ายประชารัฐ คือ “รัฐบาล” กับ “ประชาชน” “รัฐ” หรือรัฐบาล เป็นผู้สนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้ “ประชา” หรือ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมตามกระบวนการประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนเข้าใจการบริหารงานของรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ และไม่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ส่วน “ประชาชน” กับ “เจ้าหน้าที่รัฐ” คือการทำงานร่วมกันของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการสร้าง “เครือข่ายประชารัฐ” ในทุกด้าน ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน อันเป็นแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลปัจจุบัน เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณของรัฐมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อการพัฒนาประเทศ การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาสิทธิและสวัสดิการของรัฐเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ไม่ให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมเช่นที่ผ่านมา (https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20180731115248.pdf เข้าถึงเมื่อวันที่ มีนาคม 2561)

หลักคิดเบื้องต้นในการทำงานของกลไกนี้ เริ่มจากการวิเคราะห์ ประเมิน และร่วมมือทางรัฐบาลได้มีการประเมินร่วมกับภาคเอกชนที่เป็นหน่วยธุรกิจขนาดใหญ่ด้านต่าง ๆ ตลอดจนดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาทด้วยหลักปฏิบัติ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” ส่วนภาครัฐในฐานะผู้มีอำนาจตามกฎหมาย มีทรัพยากรบุคคล คือ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีงบประมาณในการบริหารประเทศ จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาอย่างมั่นคง และเกิดโครงการ “ประชารัฐ” มุ่งแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต สร้างโอกาส สร้างอาชีพเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ยกกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยชุมชนเป็นตัวดำเนินการหลักในการขับเคลื่อน เพราะคนในท้องถิ่นเองนั้นย่อมรู้ดีว่าชุมชน

ของตนเองยังขาดอะไร และต้องการอะไรทำให้ได้รับประโยชน์ตามความต้องการและทั่วถึง โดยมีรัฐบาลช่วยเหลือในเรื่องงบประมาณที่มากับรูปของการจัดตั้งกองทุน เช่น กองทุนประชารัฐ หรือกองทุนหมู่บ้าน โดย “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการบริหารโครงการเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ พ.ศ. 2559” เพื่อจุดประสงค์ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นส่งผ่านหรือแจกจ่ายไปให้ตั้งแต่ระดับตำบล หมู่บ้าน หรือเรียกว่ากองทุนหมู่บ้าน เพื่อสร้างเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาและสร้างประสิทธิภาพตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง และทำงานช่วยเหลือกลุ่มผู้เปราะบางทางสังคม

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งมีเครือข่ายจิตอาสาประชารัฐระดับจังหวัด ลักษณะเป็นพื้นที่ปริมาณพลที่รองรับการเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร มีการขยายตัวของชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พื้นที่การเกษตรและชุมชนเดิมลดลง ความเป็นเมืองรุกรานความเป็นชุมชนดั้งเดิมและพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีจึงเป็นพื้นที่ของความเปราะบางที่โครงการพัฒนาไกลสนับสนุนเครือข่ายจิตอาสาประชารัฐระดับจังหวัด ได้ดำเนินการในรูปแบบของกองทุน โดยตั้งชื่อว่า “กองทุนจิตอาสาประชารัฐเพื่อผู้เปราะบางทางสังคม” มีการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้เปราะบางในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้าตามความจำเป็น และการจัดการความรู้ของกองทุนฯ เพื่อสนับสนุนให้การช่วยเหลือผู้เปราะบางมีความยั่งยืน ซึ่งการจัดการความรู้ เป็นแนวทางการช่วยเหลือด้านความรู้เพื่อให้ผู้เปราะบางมีความรู้ที่จะสามารถหลีกเลี่ยงพ้นจากความเสี่ยงที่จะเป็นผู้เปราะบาง โดยการจัดการความรู้ที่นำมาใช้ในความหมายในการวิจัยนี้คือ การจัดการที่มีกระบวนการและเป็นระบบตั้งแต่การประมวลผลข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) ความคิด (Knowledge) ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคล เพื่อสร้างความรู้ (Knowledge) การเรียนรู้รูปแบบใหม่ การประมวล สังเคราะห์สารสนเทศ และใช้เป็นเครื่องมือในการนำไปสู่การตีความและทำความเข้าใจจนกลายเป็นความรู้ (Peter Senge, 1990)

ในงานศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีผู้เปราะบางซึ่งเป็นเป้าหมายของการให้ความช่วยเหลือ และศึกษาการจัดการความรู้ เพื่อช่วยลดความเสี่ยงของกลุ่มผู้เปราะบางเพื่อพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และบรรลุสู่ความเป็นชุมชน โดยเป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในการทำงาน โดยมีโมเดลที่น่าสนใจคือการถ่ายทอด

ความรู้ฝังลึกจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง การนำความรู้กลับมาใช้ การผสมผสาน ความรู้ นำความรู้ที่มีอยู่อย่างชัดเจนมาเชื่อมเป็นระบบอย่างมีบูรณาการ และการนำ ความรู้ที่ชัดเจนมาใช้งานให้เป็นความรู้ที่ฝังลึก ทั้งนี้ จิตอาสาและผู้เปราะบางควรจะ มีจิตวิญญาณของการสร้างความรู้ในลักษณะร่วมด้วยช่วยกันในการจัดการความรู้ซึ่งผู้ วิจัยสนใจว่ามีเงื่อนไข ปัจจัยและมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง ลักษณะของการจัดการ ความรู้นั้นเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการจัดการความรู้ของกองทุนจิตอาสาพระราชัฐจังหวัด นนทบุรีเพื่อผู้เปราะบางทางสังคมมีเงื่อนไข ปัจจัยและกระบวนการอย่างไร ลักษณะ ของการจัดการความรู้นั้นเป็นอย่างไร

คำถามการวิจัย

การจัดการความรู้เพื่อช่วยเหลือผู้เปราะบางทางสังคมเป็นอย่างไร? มีแนวทาง การบริหารจัดการอย่างไร?

การดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key – Informants Interview) ซึ่งเป็นการ เลือกเชิงทฤษฎี (Theoretical sampling) ซึ่งได้แก่การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อการ สัมภาษณ์จากประเด็นที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งมีทั้งประเด็นที่เกี่ยวกับการ บริหารจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนจิตอาสาพระราชัฐ ลักษณะและความ เป็นผู้เปราะบางในสังคม การเป็นจิตอาสา การจัดการความรู้ ตลอดจนคนในชุมชน และผู้เกี่ยวข้องในแต่ละภาคส่วน ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักของงานวิจัยนี้จึงประกอบด้วย กลุ่มต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 4.1) คณะทำงานศูนย์ประสานงานจิตอาสาพระราชัฐจังหวัดนนทบุรี
- 4.2) แกนนำผู้ประสานงานระดับอำเภอ
- 4.3) กลุ่มผู้เปราะบาง หมายถึง สถานการณ์ที่บุคคลไม่สามารถช่วยเหลือ ตนเอง การตัดสินใจ และอำนาจต่อรอง ได้ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ เนื่องจากไม่

ได้เตรียมการจัดการหรือไม่สามารถเตรียมการจัดการกับความเสี่ยงไว้อย่างเพียงพอ มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกชักจูง ครอบงำ และคุกคามจากปัจจัยเสี่ยงด้านต่าง ๆ เช่น วงจรชีวิต สุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติทางธรรมชาติต่าง ๆ ตลอดจนขนาดศักยภาพในการจัดการกับปัจจัยเสี่ยงที่เผชิญอยู่และผลกระทบที่ตามมา รวม 7 ประเภท ประกอบด้วย 1. กลุ่มคนไร้บ้าน 2. กลุ่มคนไร้สัญชาติ 3. กลุ่มผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง, 4. กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์, 5. กลุ่มผู้ป่วยติดบ้าน/ติดเตียง, 6. กลุ่มอดีตผู้ต้องขัง และกลุ่มผู้พิการ

4.4) ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในกองทุนจิตอาสาพระราชัฐเพื่อผู้เปราะบางในจังหวัดนนทบุรี ทั้งหมดเป็นจำนวนรวม 15 คน เพื่อให้ทราบถึงภัยและความคิดด้านกระบวนการบริหารจัดการหรือกลไกกองทุนจิตอาสาพระราชัฐและการจัดการความรู้เพื่อผู้เปราะบางทางสังคมในจังหวัดนนทบุรี เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ดำเนินการประมวลผลข้อมูลอันนำไปสู่ข้อค้นพบต่อไป

ผลการวิจัย

การจัดการความรู้ เป็นแนวคิดที่ใช้สนับสนุนในการช่วยเหลือผู้เปราะบางด้านความรู้เพื่อให้ผู้เปราะบางมีความรู้ที่จะสามารถหลีกเลี่ยงจากความเสี่ยงที่จะเป็นผู้เปราะบาง กล่าวคือ องค์กรต้องมีการจัดการความรู้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการตัดสินใจในองค์กรและเพื่อสร้างนวัตกรรม การจัดการที่มีกระบวนการและเป็นระบบตั้งแต่การประมวลผลข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) ความคิด (Knowledge) ตลอดจนจนประสบการณ์ของบุคคล เพื่อสร้างความรู้ (Knowledge) การเรียนรู้รูปแบบใหม่ การประมวล สังเคราะห์สารสนเทศ และใช้เป็นเครื่องมือในการนำไปสู่การตีความและทำความเข้าใจจนกลายเป็นความรู้

กองทุนจิตอาสาพระราชัฐจังหวัดนนทบุรี

กองทุนจิตอาสาพระราชัฐจังหวัดนนทบุรี เป็นผลพวงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการพัฒนากลไกสนับสนุนเครือข่ายจิตอาสาพระราชัฐ เสริมสร้างสังคมสุขภาวะ พ.ศ. 2560 จังหวัดนนทบุรี โดยคณะบุคคลผู้มีจิตอาสากลุ่มหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี ได้ตระหนักถึงความช่วยเหลือและความร่วมมือกันที่จะเอื้ออาทร ห่วงใยผู้เปราะบางทางสังคมในจังหวัดนนทบุรี ที่ได้รับการดูแลจากหน่วยงานของรัฐและ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ทั่วถึง และไม่ครอบคลุม รวมทั้งเกิดจากกลุ่มบุคคลผู้มีจิตอาสาทำงานให้กับสังคม บางครั้งก็ตกอยู่ในภาวะยากลำบากเสียเอง อันเนื่องจากไม่ได้อยู่ในฐานะที่มั่งคั่งเพียงพอในการดำรงชีวิต จึงร่วมกันจัดตั้งและระดมทุนเป็น “กองทุนจิตอาสาพระราชัฐจังหวัดนนทบุรี” ขึ้น โดยมีทุนเริ่มต้นเป็นจำนวนเงิน 93,774 บาท

ปัจจุบันกองทุนดำเนินการโดยสมาคมพลเมืองนนท์ ได้รับบริจาคเงินรายได้จากค่าตอบแทนของผู้จัดการและรองผู้จัดการโครงการฯ เพื่อสมทบเข้ากองทุนฯ และการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) มีกลไกคณะกรรมการดำเนินงานฯ ในการขับเคลื่อนงานระดับจังหวัด จำนวน 22 คน และระดับอำเภอ (6 อำเภอ) จำนวน 18 คน จากการดำเนินกิจกรรมสำรวจข้อมูลผู้เปราะบางทางสังคมในจังหวัดนนทบุรี โดยจิตอาสาแต่ละอำเภอลงพื้นที่สำรวจข้อมูลกลุ่มประชาชนที่ประสบภาวะยากลำบากและกลุ่มเปราะบางทางสังคม

วัตถุประสงค์ของกองทุน ฯ ประกอบด้วย

1. เพื่อการปลูกฝังจิตสำนึกจิตอาสา และจิตใจที่เอื้ออาทรต่อสังคม และชุมชน
2. เพื่อช่วยเหลือผู้ยากลำบาก กลุ่มคนเปราะบางและพลเมืองจิตอาสาจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก
4. เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายจิตอาสาอื่น
5. เพื่อเป็นการระดมทุนในการช่วยเหลือผู้ยากลำบาก กลุ่มคนเปราะบางและพลเมือง จิตอาสา
6. เพื่อส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใด

สำหรับรูปแบบของการช่วยเหลือได้กำหนดไว้ 3 ลักษณะคือ (1) การให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า และให้ความช่วยเหลือแบบยืมไปประกอบอาชีพ (2) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ฝึกอบรม และการศึกษาทางเลือก และ (3) การให้ความช่วยเหลือเป็นสิ่งของ เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง เสื้อผ้า ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้กองทุนฯ สามารถมีเงินหมุนเวียนเข้าในใช้จ่ายในการดำเนินการได้มีการทำกิจกรรมหาเงินทุนในรูปแบบต่าง ๆ

ด้วย ส่วนกลุ่มจิตอาสาล้วนเข้ามาร่วมทำงานในกองทุนนี้ ๆ โดยรู้ตั้งแต่แรกว่าเป็นงานที่จะไม่ได้ค่าตอบแทน โดยคณะผู้ก่อตั้งได้ทำความเข้าใจร่วมกันคือสถานการณ์ของผู้เปราะบางทางสังคมในจังหวัดนนทบุรี และเห็นเป้าหมายร่วมกันในการที่จะช่วยเหลือผู้เปราะบางในสังคม

การจัดการความรู้

การจัดการความรู้ของกองทุนเริ่มจากการถอดบทเรียนของการดำเนินงานและหาแนวทางเพื่อขยายผลในอนาคต เนื่องจากในการช่วยเหลือกลุ่มผู้ยากลำบาก/ผู้เปราะบางในจังหวัดนนทบุรี รวมถึงคณะกรรมการกองทุนฯ มีความเห็นร่วมกันว่าผู้ที่ทำหน้าที่จิตอาสา แกนนำในพื้นที่ และแม้แต่คณะกรรมการเอง ควรได้มีการฝึกฝนการจัดการความรู้ เพื่อที่จะสามารถใช้การจัดการความรู้อย่างเป็นระบบนี้ไปช่วยเหลือผู้เปราะบางได้แล้ว ยังสามารถทำหน้าที่สื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อและประสานงานให้ผู้เปราะบางได้รับการช่วยเหลือต่อไป

1. หลักการของการจัดการความรู้ในกลุ่มผู้เปราะบางจังหวัดนนทบุรี

คณะกรรมการได้จัดให้มีการประชุมในกลุ่มของจิตอาสา คนทำงานในพื้นที่ แกนนำและคณะกรรมการ และตกลงทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่ต้องจัดการจัดการความรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้การจัดการความรู้เข้าไปเป็นพื้นฐานของความเข้าใจต่อวิธีการจัดการตนเองของผู้เปราะบาง เป็นหนทางของการทำความเข้าใจกับแนวทางของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในชีวิต เป็นโอกาสในการตั้งรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีสติ และเป็นการเปิดโอกาสสู่ช่องทางใหม่ๆ ในการรับความช่วยเหลือทั้งในระยะเฉพาะหน้าและในระยะยาว

2. การเตรียมการถอดความรู้

คณะกรรมการได้จัดให้มีการประชุมในกลุ่มของจิตอาสา คนทำงานในพื้นที่ แกนนำและคณะกรรมการ และตกลงทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่ต้องจัดการจัดการความรู้ เพื่อมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- การจัดการความรู้จะเข้าไปเป็นพื้นฐานของความเข้าใจต่อวิธีการจัดการตนเองของผู้เปราะบาง
- การจัดการความรู้จะเป็นหนทางของการทำความเข้าใจกับแนวทางของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในชีวิต

- การจัดการความรู้จะเป็นโอกาสในการตั้งรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีสติ
- การจัดการความรู้จะเป็นการเปิดโอกาสสู่ช่องทางใหม่ๆ ในการรับความช่วยเหลือทั้งในระยะเฉพาหน้า และในระยะยาว

จากการถอดบทเรียนในการช่วยเหลือผู้เปราะบางในจังหวัดนนทบุรี ทีมทำงานได้ร่วมกันถอดบทเรียน และสรุปคุณลักษณะของจิตอาสาที่น่าจะฝึกฝนพัฒนาในการจะเข้าไปสื่อสาร ช่วยเหลือผู้เปราะบางดังนี้

(1) การเป็นบุคคลรอบรู้: ความรอบรู้ที่กองทุนฯ ต้องการคือคนที่มีความรอบรู้ในสิทธิต่างๆ ที่ผู้เปราะบางอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับ ผู้เปราะบางบางคนเป็นคนพิการ แต่ญาติไม่รู้ว่าผู้พิการต้องมีบัตร ต้องไปทำบัตร และต้องได้รับเงินช่วยเหลือ ผู้เปราะบางบางคนไม่รู้ว่าจะได้รับบัตรคนจน และไม่ได้ไปลงทะเบียน ผู้เปราะบางบางคนที่มีบัตรคนจน แต่ไม่รู้วิธีรู้ดูใช้ เป็นต้น ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการผู้รอบรู้ทั้งในรายละเอียด รวมถึงการรู้ว่าสิทธิต่างๆ ที่ผู้เปราะบางควรได้รับนั้น ต้องติดต่อกับหน่วยงานใด กรมใด และมีที่ตั้งอยู่ที่ไหน ทั้งนี้สิ่งที่พบในการลงพื้นที่วิจัยก็คือ ผู้เปราะบางในชุมชนยังขาดความรู้อยู่อีกมาก โดยเฉพาะความรู้ในสิทธิของตนเอง

(2) การมีแบบแผนความคิดและจินตนาการ : ผู้ที่เป็นจิตอาสาต้องมีการจัดระบบความคิด พร้อมทั้งต้องมีจินตนาการในการที่จะช่วยเหลือผู้เปราะบางทางสังคม ตัวอย่างของการมีระบบความคิดหมายถึง บางครั้งการเข้าไปเจอผู้เปราะบางซึ่งเป็นคนพิการนอนติดเตียงและนอนถ่ายเลอะเทอะเต็มเตียง และผู้เปราะบางซึ่งเป็นหญิงชราพิการก็พยายามที่จะกระโดดหนีอุจจาระของตัวเองที่ถ่ายออกมา ซึ่งยิ่งทำให้เตียงมีสภาพที่ถูกกละเลงไปด้วยอุจจาระ จิตอาสาเข้าไปพบกับเหตุการณ์นี้ด้วยเสียงร้องไห้และกรี๊ดร้องโหยหวน จากลูกสาวซึ่งคอยดูแลแม่มาตลอด แต่เกิดอาการเครียด และทอดถอยสุดชีวิตเพราะความเครียดจากการดูแลผู้ป่วยคนเดียวมาเป็นเวลานาน และต้องรับผิดชอบการหารายได้เข้าครอบครัว กรณีตัวอย่างเช่นนี้จิตอาสาจะต้องรู้ว่าควรทำอะไรก่อนอะไรหลัง รวมทั้งมีจินตนาการในการพูดคุยสื่อสาร เพื่อให้เรื่องสงบลง และไม่เกิดความเสียหายในลักษณะนี้เกิดขึ้นอีก

(3) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน: เนื่องจากการบริหารงานกองทุนฯ มีลักษณะแนวระนาบ ไม่มีสายการบังคับบัญชาที่ซับซ้อน และการพูดคุยหารือเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ วิสัยทัศน์ของกองทุนฯ จึงถูกตอกย้ำ และทีมงานทุกคนก็เห็นด้วยอย่างสอดคล้อง ใน

แต่ละพื้นที่อำเภอซึ่งเปรียบเหมือนกลุ่มการทำงานให้ตัดสินใจร่วมกัน พื้นที่แต่ละอำเภอจึงเสมือนเวทีให้ทำการบ้านและมอบหมายให้รับผิดชอบ การตัดสินใจในแต่ละเรื่องด้วยตัวของจิตอาสาเองจะทำให้เกิดความรู้สึกผูกพัน การรับรู้เรื่องราวของผู้เปราะบางในต่างกรณี ต่างปัญหา และต่างสาเหตุ รวมทั้งต่างการจัดการ ทำให้เกิดการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) เริ่มจากมองสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นกระบวนการมองต่อไปข้างหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้น การมองภาพรวมของกองทุนฯ จะทำให้มุ่งไปสู่ความปรารถนาร่วมกันของสมาชิกทั่วทั้งกองทุน และเป็นพื้นฐานในการสร้างความผูกพัน (Commitment)

(4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม : เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของทีมงานโดยอาศัยความรู้และความคิดของสมาชิกในกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถของทีมให้เกิดขึ้นการเรียนรู้ร่วมกัน ความเป็นทีมจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการรวมพลังของสมาชิกในทีมให้ได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆร่วมกันโดยแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเกิดเป็นความคิดร่วมกันของกลุ่ม การจัดการความรู้ที่เกิดขึ้นในกองทุนฯ คือกระบวนการที่กระตุ้นให้สมาชิกมีการสนทนา (Dialogue) และการอภิปราย (Discussion) กันอย่างกว้างขวางซึ่งการอภิปรายเป็นการนำวิสัยทัศน์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนกันและหาข้อสรุปเพื่อออกมาเป็นกิจกรรมร่วมกันทำให้กองทุนฯ บรรลุเป้าหมายได้การที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ได้จะต้องมีการสนทนา โดยจะต้องทำควบคู่กันไป ดังนั้นทีมจึงต้องใช้ทั้งการสนทนาและการอภิปราย กลุ่มจึงจะเกิดการทำงานเป็นทีมเพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์กร

(5) การคิดอย่างเป็นระบบ : แรกๆ ของการทำงานจิตอาสาและแกนนำหลายคนท้อถอยเนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณของรัฐ และเมื่อลงไปในพื้นที่ก็พบว่าผู้เปราะบางจำนวนมากและปัญหาก็มีมากกว่าที่คิดไว้ จึงได้มีการจัดประชุมเพื่อถอดบทเรียน และต่างได้ข้อสรุปว่าควรนำหลักการคิดเชิงระบบเข้ามาช่วยในการมองปัญหา การคิดอย่างเป็นระบบมีหลักว่าปัญหานั้นเป็นวัฏจักร กล่าวคือ ปัญหาทุกวันนี้ย่อมเป็นผลมาจากแนวทางแก้ปัญหาเมื่อวานนี้ที่ผิดพลาด โดยการมองโลกแบบแยกส่วนจึงทำให้เกิดปัญหาตามมาเหมือนลูกโซ่ และยิ่งสร้างแรงกดดันเพื่อแก้ปัญหาโดยวิธีการเชิงบวกมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้ระบบตอบสนองกลับมาด้วย ผลในเชิงบวกทำให้การปัญหาอย่างสมดุลและสร้างสรรค์มากขึ้น เพราะความเป็นจริงแล้วพฤติกรรมของมนุษย์มีแนวโน้มไปในทางที่ดีก่อนที่จะแย่ลงเพราะถูกกระทบจากการแก้ปัญหา

ด้วยวิธีการเชิงลบ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีก เพราะไม่มีวิธีการแก้ปัญหาใดที่จะใช้ได้กับทุกสถานการณ์ เนื่องจากเหตุและผลบางทีก็ไม่สอดคล้องกันเหมือนเดิมเสมอไป หากเกิดขึ้นในเวลาและสถานที่แตกต่างกัน ดังนั้นการแก้ปัญหาแบบเชิงรับ (Reactive) ซึ่งหมายถึง การรักษาเยียวยาอาการที่เกิดขึ้นแล้วกองทุนฯ อาจทำให้อาการทรงตัวไว้ไม่หลุดไปกว่าเดิมชั่วคราว แต่จะทำให้เกิดอาการเรื้อรังจนไม่สามารถแก้ไขได้ วิธีการแก้ปัญหาเชิงรุก (Proactive) ซึ่งหมายถึงการป้องกันหรืออาจต้องตัดเนื้อร้ายที่เป็นอุปสรรคของการแก้ปัญหาทิ้งไปอาจจะดีกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยมุมมองแบบแยกส่วน แม้ว่าจะเร็วกว่าแต่อาจทำให้เกิดการชะงักงันของระบบทั้งหมดหรือสร้างปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นอีก ทำให้แทนที่จะแก้ปัญหาได้เร็วกลับช้าลงเพราะต้องแก้ปัญหาที่เพิ่มขึ้นไปอีก ดังนั้นการแก้ปัญหาแบบองค์รวมต้องใคร่ครวญ และวางแผนระยะยาว ซึ่งอาจไม่สามารถเห็นผลทั้งหมดได้ในระยะสั้น การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยสามารถสร้างผลที่ยิ่งใหญ่ได้ในอนาคต

3. การจัดการความรู้: จากเนื้อหาสู่การฝึกฝน

การทำงานในพื้นที่กับผู้เปราะบาง การแก้ปัญหาด้วยความคิดเชิงระบบ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการค้นหาและใช้บริการจากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้ทีมงานจิตอาสาของกองทุนฯ ได้เสริมสร้างนิสัยให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้ทั้งด้านความคิดวิพากษ์และข้อมูลใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา พร้อมกับนำข้อมูลความรู้ใหม่ ๆ เหล่านี้มาพัฒนาปรับปรุงโครงสร้าง ความคิดที่มองโลกตามความเป็นจริง การมองโลกและการตัดสินใจให้เหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจ ต่อจากนั้นจึงโยงเข้าสู่ความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะความพยายามในการเปิดพื้นที่ 5 ภาคส่วนของบริษัทประชารัฐ แม้จะยังไม่สำเร็จ แต่โดยเบื้องต้นก็เป็นการสร้างความเข้าใจในทิศทางของกองทุนฯ ในอนาคตให้ตรงกัน พูดจาสื่อสารด้วยภาษาแห่งความเข้าใจเดียวกันเพื่อการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และเมื่อเข้าใจถึงสิ่งที่จะทำในอนาคตแล้วจึงก้าวไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ความรู้ในข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ วิธีการคิดการมองปัญหาและที่สำคัญยิ่งก็คือ การเรียนรู้จากความสำเร็จและความล้มเหลวของเพื่อนร่วมงาน ท้ายที่สุดจากการปรับปรุงทัศนคติลักษณะการทำงานต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว การที่กองทุนฯ จะบรรลุถึงความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ได้ก็ด้วยการที่สมาชิกแต่ละคนนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้มาคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นภาพรวมและความสามารถระบุประเด็นที่ต้องตัดสินใจได้ถูกต้องตรงจุด แทนการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาไปในแต่ละจุดย่อย ๆ เป็นการแก้ไขที่อาจไม่ตรงจุด ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอและไม่คุ้มค่ากับทรัพยากรที่ใช้ไป

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผล

การจัดการความรู้คือ กระบวนการดักจับความรู้ที่ได้รวบรวมจากความรู้ชัดแจ้งที่เป็นเอกสารและฐานข้อมูล (Explicit Knowledge) รวมถึงความรู้ฝังลึกที่ได้จากบุคลากร (Tacit Knowledge) และนำความรู้ที่ได้รวบรวมให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก่อนนำไปใช้ (Awad and Ghaziri ,2004, น. 4) ทั้งนี้ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ของ ปีเตอร์ เซงก์ (Peter M. Senge) ได้เสนอแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยวินัยหรือการฝึกฝน 5 ประการที่เรียกว่า The Fifth Discipline ซึ่งได้แก่ 1.การเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) 2.การมีแบบแผนความคิด (Mental Models) 3.การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) 4.การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และ 5.การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking)

โดยการจัดการความรู้ตามโมเดล SECI Model ซึ่งหมายถึง การถ่ายทอดความรู้ฝังลึกจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง การนำความรู้กลับมาใช้ การผสมผสานความรู้ นำความรู้ที่มีอยู่อย่างชัดแจ้งมาเชื่อมเป็นระบบอย่างมีบูรณาการ และการนำความรู้ที่ชัดแจ้งมาใช้งานให้เป็นความรู้ที่ฝังลึก ซึ่งจิตอาสาและผู้เปราะบางจะมีจิตวิญญาณของการสร้างความรู้ในลักษณะร่วมด้วยช่วยกัน และสอดคล้องกับทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ของ Peter M. Senge (อ้างอิงในสุพจน์ นิมิตรบรรณสาร.2554,น.16-25) นำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกโดยอาศัยความรู้และความคิดของสมาชิกในกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น

ต่อเมื่อมีการรวมพลังของสมาชิกในทีมให้ได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน โดยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องเกิดเป็นความคิดร่วมกันของกลุ่ม (Group Thinking) และกลุ่มควรลดสิ่งที่ก่อให้เกิดอิทธิพลครอบงำแนวความคิดของสมาชิกคนอื่น ๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้กลุ่ม

มีการสนทนา (Dialogue) และการอภิปราย (Discussion) กันอย่างกว้างขวาง เป็นการนำวิสัยทัศน์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนกันและหาข้อสรุปเพื่อออกมาเป็นกิจกรรมร่วมกันทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้การที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ โดยจะต้องทำควบคู่กันไป ดังนั้นทีมจึงต้องใช้ทั้งการสนทนาและการอภิปราย กลุ่มจะเกิดการดำเนินงานเป็นทีมเพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์กร และองค์กรแห่งการเรียนรู้สมาชิกทุกคนได้รับการพัฒนาวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์รวมขององค์กร ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดการร่วมพลังของสมาชิกภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกันของคนทั้งองค์กร

ข้อค้นพบของงานวิจัยนี้นอกจากจะสอดคล้องกับสอดคล้องกับ การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วย วินัยหรือการฝึกฝน 5 ประการของ ปีเตอร์ เซนเก้ (Peter M. Senge) แล้ว ยังสอดคล้องกับงานของ เกียรติศักดิ์ สมอุปฮาด (2561) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของโครงการกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ ตำบลสะเตียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการจัดการความรู้ และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการจัดการความรู้ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการความรู้และการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบ้านไร่ ตำบลสะเตียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประสิทธิภาพมาก สอดคล้องตามหลักการจัดการความรู้โดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุนที่มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำที่ดี สามารถจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบและเข้าถึงง่าย เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน มีการพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการบริหารจัดการด้านการเงิน และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาสนับสนุนการดำเนินงาน มีการวางแผนและจัดทำเป็นขั้นตอน สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนให้ดีขึ้น และสร้างความสุขความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้กับ สมาชิก ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านและชุมชน ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล ในเรื่อง การจัดการความรู้...ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ซึ่งสนับสนุนว่า ความรู้เป็นอำนาจ (Knowledge Power) และผูกพันอยู่กับงานหรือกิจกรรมของแต่ละบุคคลในองค์กร ซึ่งความรู้ที่ใช้ในการทำงานนั้น จะถูกสร้างขึ้นโดยผู้ปฏิบัติงาน หรือกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเอง อาจสร้างขึ้นจากการเลือกเอาความรู้เชิงทฤษฎีหรือความรู้จากภายนอกมาปรับแต่งเพื่อการใช้งาน หรือสร้างขึ้นโดยตรงจากประสบการณ์ในการทำงาน ดังนั้น ความรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายนั้น จำเป็นจะต้องมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ

บทสรุป

สรุปการบริหารจัดการกองทุนภาครัฐเพื่อผู้เปราะบางของจังหวัดนนทบุรี ได้ก่อตัวขึ้นจากแนวคิดและหลักการของกองทุนจิตอาสา โดยมีผู้ที่เรียกตัวว่าผู้ก่อการดี เป็นผู้ที่มีจิตอาสาที่เห็นความทุกข์ยากของกลุ่มประชาชนผู้เปราะบาง จากการรวมตัวกันทำให้เกิดดำริที่จะมีการสนับสนุนเงินทุนเป็นทุนตั้งต้นของประธานและรองประธานกองทุนฯ รวมทั้งการบริจาคของคณะกรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้มีจิตอาสา ก็กับทั้งได้พยายามจัดงานกิจกรรมการระดมทุนในรูปแบบต่างๆ โดยคณะกรรมการกองทุนได้ร่วมกันวางหลักเกณฑ์และสร้างกลไกการบริหารจัดการกองทุนจิตอาสาฯ ขึ้น จุดเด่นของกองทุนฯ นี้อยู่ที่คณะทำงาน ซึ่งมีทั้งคณะกรรมการและคณะทำงานที่มีความเป็นจิตอาสา ต่างช่วยกันดำเนินกิจกรรมกองทุนฯ ด้วยความเอาใจจริงเอาใจส่ง สามัคคี มีการทำงานเป็นทีม โดยในการช่วยเหลือผู้เปราะบางได้มีการถอดบทเรียนเหตุการณ์และมีการขยายผลโดยส่งต่อกรณีของผู้เปราะบางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปช่วยเหลือในระยะยาวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล. (2557). การจัดการความรู้...ปัจจัยสู่ความสำเร็จ. วารสาร
ปัญญาวิวัฒน์. 5(ฉบับพิเศษ), พฤษภาคม
- เกียรติศักดิ์ สมอุปฮาด.(2560). การจัดการความรู้ของโครงการกองทุนหมู่บ้าน
บ้านไร่ ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). คณะรัฐศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์
และรัฐประศาสนศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดาวพระศุภร์ ทองกลิ่น และคณะ. (2558). รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์
โครงการจัดการความรู้ การจัดทำบัญชีกองทุนเมือง ชุมชนบางบัวเขต
บางเขนเพื่อบริหารจัดการเงินกองทุนเมืองให้มีประสิทธิภาพ. มปท.
- ธนาคารโลก. (2557). รายงานการพัฒนาโลกประจำปี 2557: ความเสี่ยงและโอกาส
การบริหารความเสี่ยงเพื่อการพัฒนา. สืบค้นจาก World Bank.org
- ธันท์ทร โคตรสิงห์. (2560). ประชากรรัฐ: จากแนวคิดการบริหารสู่แนวทางปฏิบัติใน
ปัจจุบัน. วารสารพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 19
(1)173-196.
- วิจารณ์ พานิช. (2549). การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
ตลาดนัดพืชมงคล.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2560). แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ
พัฒนากลไกสนับสนุนเครือข่ายจิตอาสาพระราชัฐระดับจังหวัดเสริมสร้างสุข
ภาวะ พ.ศ. 2560. กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพฯ.
- อัมมาร สยามวาลา และคณะ. (2560). รายงานฉบับสมบูรณ์การประเมินความเสี่ยง
และความเปราะบางทางสังคม : การวัดภาวะความยากไร้และความเปราะ
บางทางสังคมสู่แนวทางนำไปปฏิบัติได้ในประเทศไทย. สถาบันวิจัยเพื่อการ
พัฒนาประเทศไทย กรุงเทพฯ.

Award, E.M., and Ghaziri, H.M. (2004). *Knowledge management*. New Jersey: person education.

David Alexander. (2012). Models of Social Vulnerability to Disasters, RCCS. Annual Review. issue no 4, 2012.

Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline. The art and practice of the learning organization*. London: Random House.

UNISDR. (2015). *Issues of Vulnerability with Specific Reference to Gender in the Asia Pacific*.

.